

“Müge İplikçi: Edebiyatçı kendisini dergilerde popstar gibi ifade etmemeli”

Akşam Yaşam Eki

Dilek Kaykılar

Hep Yapay Yaşıyoruz

Yazar, öğretim üyesi, beş buçuk yaşında bir çocuk annesi. Müge İplikçi’yi bugüne kadar öykü kitaplarıyla tanıdık. Bir hafta önce ilk romanı “Kül ve Yel” piyasaya çıktı. İplikçi, romanında bir ailenin yıllara yayılan öyküsünü, hatırlamak ve unutmak temalarından hareketle anlatıyor.

- Feminist yazar tanımlamasına alıştınız mı? Bir röportajınızda bundan sonra demem demişsiniz. Yine aynı fikirde misiniz?

Bunun bir önemi yok. Yazdıklarımla, düşündüklerimle, hissettiklerimle zaten bir yerdeyim. Benim için negatif bir sıfat taşıyor feminizm. Kimileri bunun beni kısıtlamak açısından söylendiğini söylüyor. Bu da olabilir, hepimiz hepimizi kısıtlıyoruz çünkü. Ama ben Türkiye’de birçok antidemokratik şey olduğunu biliyorum. Feminizm de ya da “gender” diyelim, birtakım açılımlar sunuyor ve beni tam manasıyla olmasa da daha rahatlatıyor. İki yüksek lisansım var, ikisinde de kadınları konu aldım. Türkiye gibi üçüncü dünya ülkesinde sadece kadınlar değil erkekler de manüplasyona uğruyorlar. Ben yazmaya devam edeceğim önemli olan da bu.

- “Kül ve Yel” ilk romanınız. Diğerleri öyküydü, buraya geçiş nasıl oldu?

“Transit Yolcular” adlı öykü kitabımdan sonra bir roman yazmam gerektiğini anladım. Çünkü o kitap bende bir roman havası uyandırmıştı. Romana çok yaklaşan bir kitaptı. “Kül ve Yel” üzerinde çalışmaya başladığımda fark ettim ki ben artık bunu bir öyküde anlatamayacağım. Ön hazırlıkları yapmaya başladım. Kitabın başına oturduğumda yaz başıydı.

- İlk tepkiler nasıl, neler hissediyorsunuz şimdi?

Daha kitap çıkmadan önce okuyan eleştirmenler, yazarlar, beni mahcup edici laflar söylüyor. Bir süre sonra kitaba uzaktan bakamıyorsunuz. Benim için nötr durumda şu anda.

- Kitabınızda aileyle ilgili “İsmaılanmış anlar, hep yalan söyler” diyorsunuz. Ailelerde hep ismaılanmış anlar mı yaşanır?

Sadece ailede değil ki ikili ilişkide de toplumu toplum yapan bütün sistemlerde böyle değil mi? Hep ismaılanan birtakım şeyleri oynuyoruz. Hep yapay yaşıyoruz. Kitap bahane olmasaydı toplanacak mıydık, hayır. Bütün yaşananlar kendi içinde bir yapaylığı taşıyor zaten. Birtakım hoş şeyler yaparak ortamı yumuşatıyoruz.

Sağolsun Düşmanlarım

- Gerçekten kitapta geçtiği gibi hayatta da cesaret değil de sabır mı kazanır?

Benim hayatımda hep böyle oldu. Ben aslında cesaretli bir insanımdır ve hep dezavantaj oldu benim için.

Özellikle 20'li yaşlarda bu cesaret nedeniyle hep kaybettim ve çok şey öğrendim. Sonra dedim ki bir gün bir şeyler olabilir, şimdi sabret. Yaptıkları bazen yanlış da olabilir ama Kolomb'un dediği gibi "Bizim gibi insanlar olduğu için dünya bugün var."

- Şerif'i vurduktan, içimde öldürdükten sonra onun çizgilerini daha çok sevmeye başladım, diyorsunuz. İçimizde öldürmek sevgiyi güçlendiriyor mu, bizi daha mı güçlü kılıyor?

Öldürmek burada çok simgesel, ben hayatta bugüne kadar bütün tecrübelerimi hırslandığım, en çok öfkelenmişim insanlardan öğrendim. Dostlarımı da çok seviyorum ama düşmanlarım bir yana. Onlar iyi ki varlar iyi ki de olacaklar.

- Kitabınız sanki bir destan izlenimi veriyor. Olaylar akıp giderken anlatıcı özet bir cümle söyleyip okuyucuyu çarpıyor.

Anlatıcı çok boyutlu, edebiyat eleştirisi anlamında değil, ilk bölümde der ya kendini çok önemseyen anlatıcılar yok böyle bir anlatıcı. Onu gösteriyorum.

-Sanki tokatlıyorsunuz gibi...

Sadece onu tokatlamıyorum ki kendimi de tokatlıyorum.

- Hatırlamak ve unutmak kitabın temel noktası. Yaşamdan keyif almak için hatırlamak mı, unutmak mı yoksa bellek mi mutsuz ediyor?

Hatırlamak da unutmak da aynı şeyler. Bizim kendimizi var edeceğimiz tek nokta ikisinin arasındaki alacakaranlık. Bunu da dehlizlerle farelerle derinleşen o dehlizlerle anlattım. Kitabın sonunda buna yeltenen iki temel karakterim var; biri Fehime, biri Bedia. İkisi de bunu gerçekleştiremedi. Ya hatırlamayı ya da unutmayı tercih etti.

Popstar Yazarlar

- Yazarlıkta promosyonlar, billboardlar ve şaşaalı tanıtımlar var. Popüler mi yoksa edebi yazarlıktan mı yanasınız?

Popüler kültürün dönüştürülerek edebiyata hizmet edeceğine inanıyorum. Ama bu demek değildir ki billboard otobüslerin arkasında fotoğraflarım boy boy olsun. Öğrencilerimden biliyorum, onlara ağır klasik eserleri verdiğimizde çok bun alıyorlar. Bu kuşağın entelektüalizm diye bir kaygısı yok, olmalı mıdır; aslında bu soru işareti. Entelektüel kimdir Türkiye gibi bir ülkede? Bir edebiyatçı kalkıp bir dergide kendini popstar gibi ifade etmemeli ama o kitleyi de dışlamamalı.

- Sanki çoğunluk okuduğunda değersizlik yükleniyor gibi...

Çoğunluk nedir, azınlık nedir? Soru işaretleri var kafamda entelektüel denilen o kavramın azınlık ve çoğunluk hissiyatını sınırlandırmasına da karşıyım. Popüler kültür eleştirilmeli. Tamam belki koca bir boşluk, koca bir balon ama ben hayır dışındayım dediğinizde aslında birtakım şeylerin içindesiniz. Kitap reklama ihtiyaç duyan bir nesne artık.

- Yalnızlığımıza yeni masallar uydurmalıyız diyorsunuz, neden?

Her birimiz kendi masallarımız içinde yalnız olan birer antikahramanız. Hayatımız o yalnızlıkları doldurmakla geçiyor. Şimdi sinemaya gitmeliyim, şimdi şu maili atmeliyim. Sanki panik atak var hep koşturuyoruz.

18.01.2004